

10. 3. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Evropská unie chystá revoluci na digitálním trhu

Každý z nás se pohybuje alespoň na jedné ze sociálních sítí. Ať už je to Instagram, Facebook, LinkedIn nebo snad TikTok, jedno mají platformy střetávání lidí online společné – jsou velice těžko regulovatelné. Specifikum většiny sociálních sítí tkví nejen v obchodním modelu, tj. sice zadarmo poskytovat alespoň základní služby, nicméně vydělávat na personalizované reklamě díky nepřebornému množství sebraných osobních údajů, ale též v extrémně monopolizovaném trhu.

Jednoznačným gigantem na trhu je Facebook, který vlastní další hojně používanou sociální síť Instagram, nebo například komunikační aplikaci WhatsApp. Zároveň každý z nás využívá (a v době covidové více, než kdy jindy) online platformy k nákupům zboží od potravin, přes oblečení až k elektronice.

Náš život je jednoduše *ovládán* prostřednictvím internetu, a proto je více než důležité sjednotit regulaci výše uvedených poskytovatelů digitálních služeb tak, aby byl internet stejně bezpečným místem v jakémkoli koutě Evropské unie a aby zároveň nedocházelo k monopolizaci trhu, tolik nezdravé pro volný pohyb služeb, zboží, kapitálu a plateb a v důsledku i osob.

Monopolizace trhu se nelíbí Evropské unii především proto, že trh s digitálními službami pak není zcela volný a finance se tak kumulují v podstatě v rukou pár společností. Zároveň není jasná odpovědnost poskytovatelů digitálních služeb za obsah sdílený na jejich platformách a stejně tak nejsou na úrovni Evropské unie plně harmonizované povinnosti, které tyto poskytovatelé musí dodržovat.

Vše výše uvedené by se mohlo změnit v případě schválení návrhu nařízení evropského parlamentu a Rady o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví, akt o digitálních trzích, dále jen jako „**ADT**“ a návrhu nařízení evropského parlamentu a Rady o jednotném trhu digitálních služeb (akt o digitálních službách) a o změně směrnice 2000/31/ES (dále jen jako „**ADS**“).

Jeden z náznaků (krom např. dnes již notoricky známého rozsudku Soudního dvora Evropské unie ve věci *L’Oreal vs. eBay*), kterým se nyní chystá ubírat harmonizační politika digitálních trhů v Evropské unii, představuje rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 3. října 2019, C-18/18 ve věci *Eva Glawischnig-Piesczek v. Facebook Ireland Limited*.

V daném případě se žalobkyně, jakožto tehdejší rakouská poslankyně a politička na vysoké úrovni v rakouské Straně zelených, dožadovala po společnosti Facebook Ireland Limited, jakožto provozovatele dotčené sociální sítě, smazání komentáře pod její fotografií, resp. nepravdivým článkem s náhledem její fotografie. Facebook žalobkyni nevyhověl, a proto se obrátila na příslušné soudy. Bylo vydáno předběžné opatření s tím, že Facebook musí smazat všechny žalobkyní uvedené komentáře, a bylo rozhodnuto, že Facebook musí smazat i všechny další komentáře na síti Facebook, pokud mají stejně škodlivý obsah jako ty, proti kterým žalobkyně konkrétně brojila. Facebook se úspěšně odvolal, načež celý spor skončil před Nejvyšším soudem Rakouska, kterýžto položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie v tom smyslu, zda vůbec lze Facebooku uložit povinnost zabránit šíření a mazat takové komentáře, jež jsou obsahově stejné nebo podobně těm,

kteří již soud prohlásil za protiprávní.

Soudní dvůr Evropské unie došel k tomu závěru, že soud členského státu může poskytovateli hostingu uložit povinnost odstranit informace (tj. např. komentář), které byly dříve prohlášeny za protiprávní. Především může soud členského státu uložit povinnost odstranit informace, které mají rovnocenný obsah jako informace, které byly prohlášeny za protiprávní (nicméně pouze v případě, že takové informace s rovnocenným obsahem jsou natolik flagrantně podobné informacím prohlášeným za protiprávní, že poskytovatel hostingu již nemusí obsah samostatně posuzovat). Poskytovatel hostingu má dle Soudního dvora Evropské unie takto učinit celosvětově (sic!), čímž je jasně vymezen extraterritoriální přesah unijního *acquis*.

Tento rozsudek byl revoluční v tom smyslu, že byla jasně stanovena odpovědnost poskytovatele hostingu (v tomto případě Facebooku) odstranit, tj. vyhledat a monitorovat, obsah, který byl již dříve prohlášen za protiprávní v případě, že mu to soud uloží.

ADS má za cíl sjednotit úpravu v Evropské unii s ohledem na odpovědnost internetových platforem a jasně stanovit, že zde sice není plošná odpovědnost za nezákonné chování uživatelů na těchto platformách, nicméně je zde odpovědnost za takový obsah, kdy jsou si platformy nezákonného chování nebo obsahu vědomy, a i přesto není tento obsah odstraněn.

Poskytovatelé digitálních služeb budou ale navíc muset například připravovat zprávy o transparentnosti, zjednodušit a unifikovat mechanismy pro vyřizování stížností a zjednávání nápravy, reklamy na dotčených stránkách budou muset být transparentní a jasně vysvětlovat, proč jsou zaměřeny právě na daného uživatele, poskytovatelé budou mít povinnost oznamovat podezření, že dochází, došlo nebo pravděpodobně dojde k závažnému trestnému činu ohrožujícímu život či bezpečnost osob trestné činy orgánům činným v trestním řízení. Velkou novinkou bude také povinná transparentnost algoritmů, které vybírají jednotlivým uživatelům příspěvky, jež se jim zobrazí při návštěvě stránky poskytovatele digitální služby. Preference navíc budou muset být spravovatelné uživateli. Poskytovatelé digitálních služeb budou muset mít kodexy chování s jasnými pravidly. Výše uvedené a další podrobné mechanismy mají přispět k bezpečí odběratelům digitálních služeb.

Větší diverzifikace trhu by pak měla být zaručena harmonizovanou regulací tzv. „strážců“ (*gatekeepers*), za které Evropská unie označuje velké poskytovatele hlavních služeb platforem, který má kumulativně a) významný dopad na vnitřní trh, b) provozuje hlavní službu platformy, která slouží jako důležitá brána pro podnikatelské uživatele k oslovení koncových uživatelů, a c) má ve své činnosti zavedené a trvalé postavení nebo lze předpokládat, že takové postavení v blízké budoucnosti získá. V ADT jsou zároveň obsaženy určité vyvrátitelné domněnky, na jejichž základě lze rozeznat strážce. Poskytovatel digitálních služeb by pak sám při naplnění vyvrátitelných domněnek stanovených v ADT musel informovat Komisi, jež má vykonávat nad strážci dohled (v případě, že Komise dojde k závěru, že poskytovatel digitálních služeb je skutečně strážcem a tento status mu přířkne).

Strážci by pak museli činit vše proto, aby jimi poskytované služby žádným způsobem nediskriminovaly podnikatelské uživatele využívající platformy strážců (ať už platformy hlavní nebo jakékoli jiné spřízněné, které Evropská unie označuje za „ekosystém“ strážců). Jinými slovy například Amazon nejen že nebude moci ve výsledku vyhledávání produktu na své stránce upřednostňovat své produkty, ale navíc bude muset předávat informace o spotřebitelích podnikatelským uživatelům, resp. umožnit podnikatelským uživatelům nastavení takového obchodního modelu na základě dat sebraných strážcem, aby podnikatelská činnost podnikatelských uživatelů byla při využití digitálních služeb strážce co nejefektivnější. Nadto strážci nesmí nikterak podmínit poskytování digitálních služeb podnikatelským uživatelům na hlavní platformě využíváním dalších digitálních služeb z „ekosystému“ strážců apod.

Výše uvedené povinnosti strážců pak budou monitorovány Komisí, která může zahájit šetření a ukládat jak předběžná opatření, tak velice citelné pokuty za nedodržování povinností tak, aby byl opět trh s digitálními službami narovnan.

ADT a ADS jsou sice zatím projednávány v Radě, ale s ohledem na nutnost harmonizační regulace digitálního trhu na úrovni Evropské unie je možné předpokládat, že návrhy nařízení budou změněny případně jen okrajově.

JUDr. Jaroslav Denemark

[DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.](#),

advokátní kancelář

Palác Archa
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 774 000

e-mail: office@dunovska.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)